

Handläggning av livsmedelsburen smitta

	Agens	Smittväg	Inkubations- tid (I) & bärarskap (B)	Kontrollprov livsmedelsarbete (livs) & förskola (fsk)	Handläggning & provtagning
Bakterier	Campylobacter	Livsmedel, vatten, djur.	I: normalt 2 – 5 dygn (1 – 10 dygn) B: ca 3 v	Kontrollprov tas normalt ej. Återgå vid symtomfrihet.	Allmänfarlig, förhållningsregler, smittskyddsanmälan, smittspårning. Primär fecesdiagnostik.
	EHEC	Livsmedel, vatten, badvatten, djur, person – person.	I: normalt 2 – 4 dygn (1 – 8 dygn) B: ca 3 v	Livs + fsk: vid stx2 eller HUS ska kontrollprov tas vid symtomfrihet. Återgå efter 1 negativt prov. Om enbart stx1 åter vid symtomfrihet.	Allmänfarlig, förhållningsregler, smittskyddsanmälan, smittspårning. Primär fecesdiagnostik.
	Listeria	Livsmedel.	I: normalt 4 dagar – 3 v (upp till 70 dagar)	Ej riskyrken. Immunsupprimerade och gravida är riskgrupper.	Anmälningspliktig, smittskyddsanmälan, smittspårning (livsmedel). Blododling, LP.
	Salmonella	Livsmedel, djur, person – person.	I: normalt 1 – 3 dygn (6 h – 10 dygn) B: vuxna ca 4 v, barn månader – år	Livs: kontrollprov tas efter symtomfrihet. Återgå efter 1 negativt prov. Fsk: återgå vid symtomfrihet.	Allmänfarlig, förhållningsregler, smittskyddsanmälan, smittspårning. Primär fecesdiagnostik.
	Shigella	Livsmedel, person – person.	I: normalt 2 – 3 dygn (1 – 7 dygn) B: obehandlad 2 – 4 v.	Livs & fsk: Kontrollprov 1 v efter avslutad behandling. Återgå efter 1 negativt prov. Om obehandlad 3 negativa prov.	Allmänfarlig, förhållningsregler, smittskyddsanmälan, smittspårning. Primär fecesdiagnostik.
	S. paratyphi S. typhi	Livsmedel, person – person.	I: diarré 2 – 5 dygn (1 – 10 dygn), septisk 10 – 14 dygn. B: obehandlad 5 – 6 v. Kroniskt bärarskap 2 – 5%.	Livs & fsk: kontrollprov 1 v efter avslutad behandling. Återgå efter 3 negativa prov.	Allmänfarlig, förhållningsregler, smittskyddsanmälan, smittspårning. Primär fecesdiagnostik.
	Yersinia	Livsmedel, djur.	I: normalt 2 – 7 dygn (1 – 10) B: ca 3 v, bärarskap i månader förekommer.	Kontrollprov tas normalt ej. Återgå vid symtomfrihet.	Anmälningspliktig, smittskyddsanmälan, smittspårning. Primär fecesdiagnostik.
Parasiter	Cryptosporidier	Livsmedel, vatten, badvatten, djur, person – person.	I: normalt 2 – 7 dygn (2 – 14 dygn). B: ca 3 v.	Kontrollprov tas normalt ej. Återgå vid symtomfrihet.	Anmälningspliktig, smittskyddsanmälan, smittspårning. Parasit 1-cystor PCR.
	Entamoeba histolytica	Livsmedel, vatten, person – person.	I: normalt 2 – 4 v (dagar – månader). B: obehandlad i månader – år.	Kontrollprov tas normalt ej. Vid behandling tas prov 1 v efter avslutad behandling. Återgå vid symtomfrihet.	Anmälningspliktig, smittskyddsanmälan, smittspårning. Parasit 1-cystor PCR.
	Giardia	Livsmedel, vatten, person – person.	I: normalt 1 – 2 v (3 dagar – 3 v). B: obehandlad i månader.	Fsk: kontrollprov tas 3 v efter avslutad behandling. Återgå efter symtomfrihet och antibiotikabehandling.	Allmänfarlig, förhållningsregler, smittskyddsanmälan, smittspårning. Parasit 1-cystor PCR.
Virus	Hepatit A	Livsmedel, vatten, person – person.	I: normalt 4 v (2 – 6 v). B: ca 1 v efter ikterusdebut.	Kontrollprov tas ej. Återgå tidigast 1 v efter ikterusdebut och symtomfrihet.	Kontakta alltid Smittskydd. Allmänfarlig, förhållningsregler, smittskyddsanmälan, smittspårning. Leverprov, S- aHAV IgM & IgG.
	Calicivirus	Livsmedel, vatten, person – person.	I: normalt 12 – 48 h. B: 2 – 3 dygn.	Återgå tidigast 48 h efter symtomfrihet (diarré, illamående, kräkning).	Ej anmälningspliktig. Rör med sked, Noro (PCR).
	Rotavirus	Livsmedel, vatten, person – person.	I: normalt 1 – 3 dygn. B: 6 – 8 dygn.	Återgå tidigast 48 h efter symtomfrihet (diarré, illamående, kräkning).	Ej anmälningspliktig. Rör med sked, Rota (antigen).

Detta är en kortfattad hjälpreda för handläggningen av livsmedelsburen smitta. En generös provtagning är grunden till att upptäcka och förhindra fall av mag-tarminfektioner. En bra anamnes med uppgifter om var smittan kan ha kommit ifrån och vem den kan ha spridits vidare till är förutsättningen för en väl ifylld smittskyddsanmälan. Även om provtagning inte sker eller om svaren blir negativa, kan den drabbade anmäla misstänkt matförgiftning till kommunernas miljö- och hälsoskyddskontor. Kontakta gärna Smittskyddsenheten vid frågor. Mer information finns på vår hemsida www.smittupp.nu.